

گروه آموزشی دانش نوین

 @irandaneshnovin1

ارتباط با ما در تلگرام:

@idnovin1 09386983368

@idnovin 09391001404

واژه‌نامه سال دوم

درس اول

* صبح : شراب صبحگاهی (هر چیزی که باعث سرخوشی و نیروی معنوی فرد شود) /

* ضیا : نور (ضیاع : جمع ضیعت ، زمین زراعتی . دارایی) /

درس سوم

ابرش : اسب خال دار /

امتناع : خودداری منع کرد /

هژبر : شیر /

* حرب : جنگ (آلت نزاع مثل شمشیر و نیزه /

* غضنفر : شیر /

خصم : دشمنی /

* دغل : حيله گری ، مکر /

* غزا : جنگ ، غزوه /

* سهم : ترس /

دستوری : اجازه رخصت /

دندان به دندان خاییدن : عصبانی شدن /

نماز دیگر : نماز عصر

درس چهارم

سماجت : اصرار ، پافشاری (اسرار : راز ها) /

* هاج و واج : متعجب (قید حالت) /

* قراضه : کهنه /

* سوق می دهد : می کشاند /

* ثقل : مرکز زمین (سنگینی) /

* ساطع : درخشنده /

* قوت : غذا /

عذر نخواست : توبه نکرد /

ماسوا : غیر خدا (مخلوقات) /

* سحاب : ابر (صحاب: دوستان) /

هله : آگاه باش /

توتیا : ماده شفابخش برای چشم (گندزدایی قوی) /

صبا : باد خنک که از شمال شرق می وزد ، مظهر پیام رسانی (سبا : سرزمین ملکه بلقیس) /

علم کردن : کنایه از مشهود و معروف کردن /

قضا: تقدیر (غزا : جنگ / غذا : خوراک)

درس دوم

هزیمت شدند: شکست خوردند / /

کوس : طبل بزرگ /

گبر : خفتان ، لباس جنگی / /

آبنوس : تیره /

غمی شد : خسته شد /

هماورد : حریف /

ترگ : کلاه خود /

سندروس : شیر زرد رنگ /

* شست : انگشت دانه /

سوفار : انتهای تیر - دهانه تیر /

قلیه : غذای گوشتی /

* غلیان : جوشش /

مصف : محل صف بستن ، میدان جنگ /

تصنّعی : ساختگی /

درس پنجم

ولیمه : غذای جشن /

* انضمام : همراه /

آزگار : زمانی دراز به طور مداوم تمام و کامل /

مایحتوی : آنچه درون چیزی است /

* عاریه : امانت (آنچه از کسی رفع حاجت بگیرند و

بادی : شروع (باده : شراب) /

بعد پس بدهند) /

ابا : خودداری (عبا : بالاپوش) /

معهود : عهد شده ، وعده داده شده ، معمول ، همیشگی /

درزی : خیاط (درزه : بسته نامه) /

* صله ی ارحام : دید و بازدید /

بلامعارض : بی رقیب /

واتر قیده اند : پس رفت ، تنزل کرده اند /

تنبوشه : لوله سفالی آب /

* استیصال : ناچاری درماندگی /

جبهه : پیشانی /

* قدغن : ممنوع /

پتیاره : مهیب ، زشت /

* تذکار : یادآوری /

اطوار : حالت ، شکل ، وضع /

بذله : لطیفه /

ضم : پیوست (ذم : نکوهش)

* محظوظ : بهره ور /

درس ششم

* مألوف : الفت گرفته ، انس گرفته /

تفتیش : بازرسی ، بازجست ، واپژوهیدن /

اثنا : بین /

* ذرع : واحد طول ، گز ، 104 سانتی متر (زرع :

کشاورزی) /

* عمارت : بنا (امارت : سرزمین ، قبیله) /

* طارم : نرده ی چوبی اطراف محوطه ی باغ /

* محظور : رو در بایستی تنگنا /

* مضغ : آسیا کردن ، غذا جویدن /

لا به : التماس ، تضرّع ، اظهار نیاز /

* بلع : فرو بردن /

چپاول : غارت /

* هضم : تحلیل معده (حزم : دور اندیشی) /

بهره : سهم /

* بقولات : سبزی و تره بار /

ثواب : پاداش (صواب : درست)

درس هفتم

* بحبوحه : میان /

سووشون : تلفظ بومی سیاوشان به معنی مراسم عزاداری

* وقاحت : بی شرمی /

سیاوش /

معیت : همراهی /

*عبا: پوشش بلند، لباس متشرعان (ابا: خودداری) /

*صیفی: تابستانی (سیف: شمشیر) /

*هیمه: هیزم //

*چارقد: روسری (چارق: کفش چرمی) /

*سرنا: ساز بادی /

*حجله: اتاق آراسته برای عروس و داماد /

*جهد: تلاش (جحد: حيله، مکر) /

*افگار: خسته، مجروح، زخمی، آزردۀ /

*مذلت: خواری، بد بختی /

*فربه: چاق، سمین (ثمین: با ارزش، قیمتی)

درس هشتم

*الغا: لغو و باطل کردن (القا: وادار کردن) /

*مبهوت: سرگردان /

*مطبوع: خوشایند (*متبوع: مورد تبعیت) /

*غیظ: خشم /

*عفریت: اهریمن، شیطان /

*آذار: فروردین (آزار: اذیت) /

*نیسان: اردیبهشت /

*ایار: خرداد (عیار: ابزار سنجش) /

*تموز: تیر /

*سنگ مردگان: سنگ شکنجه

*سبیل: روش /

*عربده: فریاد /

*سفاهت: کم عقلی (سفیه: کم عقل) /

درس نهم

*تضرع آمیز: همراه با التماس و زاری، لابه /

*خلنگ: علف جارو (خدنگ: درختی با چوب سخت که از

آن تیر می سازند) /

*غضب: خشم /

*موحش: ترسناک /

*موحش: وحشت آور /

*امهال: فرصت دادن /

*اهمال: سستی /

*ملهم: برگرفته /

*مهمل: بیهوده /

*محمل: کجاوه

درس یازدهم

*قحط: خشکسالی /

*حجره ها: اتاق ها /

*تعلل: بهانه جویی /

*می خاییم: می جوییم /

*خصاصه: نیازمندی (خساست: بخل)

درس دوازدهم

*صنم: بت /

*بو: رایحه، دراینجا امید و آرزو /

*تفقد: دل جویی

درس سیزدهم

*فرآش: خدمتکار /

*ابدال: اولیاء الله (مردان خدا) /

*هم عنان: کنایه از هم رتبه، همراه، هم سنگ /

بَنان : انگشت /

زاویه : اتاقک ، شاه نشین /

* غِرّه : فریفته ، گول خورده /

رواق : پیشگاه خانه /

اقبال : روی آوردن ، خوشبختی /

* التهاب : زبانه کشیدن

ادبار : پشت کردن ، بدبختی /

/ * جزمیت : قطعیت و یقین /

صاحبِ گوهر : اصیل و نژاده /

مینو : بهشت /

تاس ها : کاسه مسی حمام (طاس : کچل) /

تملق : چاپلوسی

چاشتی : هنگام صبح /

درس شانزدهم

نمی هلد : اجازه نمی دهد /

ارتجالاً : بی درنگ ، بدون فکر ، بدون اندیشه کاری کردن

ودود : بسیار مهربان ، بسیار دوست دارنده ، از صفت های خداوند

تقریر : بیان ، بیان کردن /

درس چهاردهم

* زنگاری : سبز رنگ /

* مناعت : بلند نظری ، طبع عالی داشتن /

* محاوره : گفتگو /

طغیان : گستاخی ، نافرمانی /

* مغلوب : شکست خورده (مقلوب : جا به جا شده ، دگرگون شده) /

* رجحان : برتری ، ترجیح دادن /

* مخذول : خوار ، زبون گردیده /

* تزویر : دورویی /

* استرحام : طلب رحم ، رحم خواستن /

* مذموم : نکوهیده و زشت ، مذمت شده /

* هلیم (حلیم) : غذای گوشتی /

انحطاط : فساد ، پستی /

طمأنینه : آرامش /

درس پانزدهم

کَمیت : اسب /

دمدمه : با خشم سخن گفتن ، حدود ، نزدیک ، حوالی /

* طَرَب : نشاط /

مینا : شیشه ، آبگینه /

* مألوف : الفت گرفته ، انس گرفته ، همیشگی /

کالبد : پیکر ، جسم /

* ضمایم : همراه ها /

مجرد : غیر مادی ، روح ، عقل /

* اوان : زمان /

* عروج : بالا آمدن ، به بلندی رفتن /

عنود : ستیزه کار /

مُقَرَنس : گچ بری پله ای و برجسته /

* لهو : بازی /

طرّه : دسته موی جلوی پیشانی (در معماری : کاشی های

لعب : شوخی /

پیچ در پیچ) /

* معاصی : گناهان ، جمع معصیت /

بی وزنی : بدون وزن شعری (بی ارزش)

عتاب : ملامت ، سرزنش /

درس نوزدهم

ملهم : برگرفته /

قفا : پشت سر (قفا زدن : پس گردنی زدن) /

* مسحور : جادو شده /

آهو : نام حیوان ، در اینجا عیب و نقص /

* مجذوب : جذب شده /

صلا : آواز دادن ، صدا کردن /

* مرعوب : ترسیده /

سرا : خانه (اینجا به معنای ایران)

* مؤید : تأییدکننده /

* زجر : آزار ، اذیت ، شکنجه /

* ضلالت : گمراهی /

* مصادره : تاوان گرفتن ، خون کسی را به مال او فروختن

حازم : دور اندیش (هاضم : هضم کننده) /

، جریمه /

* حیل : تدبیر ، تلاش /

* مضرت : زیان ، گزند /

مکاید : مکرها /

درس بیستم

* مدهوش : سرگشته /

* سِماط : سفره /

ضلالت : گمراهی /

* مزبور : نام برده ، یاد شده /

میعاد : وعده ، زمان وعده ، مکان وعده /

سیرت : باطن /

وعظ : پند /

درس هفدهم

داروگ : قورباغه ی درختی /

وعاظ : اندرزگویان /

شولای : لباس ، خرقة /

* مهیج : هیجان آور /

بدر : جنگ بدر (ماه کامل)

رقعه : نامه ی کوچک ، کاغذ کوچک /

جمعیت : آسودگی

اقتدا : پیروی /

* زورق : کشتی /

بساطی که بساط نیست : اشاره به اوضاع نا به سامان

سیاسی

* مقراض : قیچی /

درس هجدهم:

طی : جشن عروسی (ترکیه) /

گون : یک درختچه در بیابان با خار های بلند و ارتفاع 1

متر /

مهمیز : میخ زیر پای سوارکار /

* قطور : ضخیم /

دخمه : خانه ی زیرزمینی ، قبر ، گور ، سرداب //

* هراً : صدا ، غوغا ، آواز مهیب /

* حجاری : سنگ تراشی /

حرز : دیوار اتاق و ایوان /

عنتر : سوار کار عرب /

هیاکل : جمع هیکل ، اندام ها ، صورت هایی که به اسم ستاره ای از ستارگان می سازند /

درس بیست و دوم

*زَلَّت : خطا ، لغزش (ذَلَّت : خواری) /

*وهله : مرحله /

* طالع : بخت ، طلوع کننده /

ساغر : پیاله ، شراب

* طومار : نامه ی بلند /

درس بیست و یکم

نطح : فرش ، بساط ، سفره /

أُشْتَلِم می کرد: لاف می زد /

* حرز : دعایی که بر کاغذ می نویسند و همراه می برند ، بازوبند ، تعویذ /

حَلَّاجی : بررسی /

از سر گرفتن : دوباره شروع کردن /

استنباط : برداشت /

* زوال : نابودی

*قدر : اندازه (غدر : فریب) /

کُتَّاب : مکتب خانه ، نوشتن /

تَغْيِير: دگرگون شدن ، بر آشفتن، خشمگین شدن /

منعم : مال دار ، ثروتمند

*دارالطَّباعه : چاپخانه /

* بوته : ظرف ، قوطی ، ظرف نگه داری طلا /

تنبّه : آگاهی ، هوشیاری ، بیداری /

خُمْستان : میکده

*زاغه : طویله ، آغول ، سوراخی است در کوه ، تپه یا

بیابان که محل استراحت چهار پایان است /

درس بیست و سوم

*ثنا : ستایش (سنا : روشنی) /

* اعظم : بزرگان ، بزرگتران /

مخفی : پنهان (تخلص شاعر) /

ملتزمین : همراهان ، رقصان /

بهر : برای (بحر : دریا) /

* شاطر : بادبگارد ، کسانی که پیشاپیش پادشاهان می رفتند /

برهمن : پیشوای روحانیون بودایی

مشعوف : شادمان /

لغتنامه سال سوم

آز : طمع /

درس اول

* قدح : کاسه ، پیاله /

*قربت : نزدیکی (غربت : دوری) /

اذکار : دعاها /

/تقصیر : گناه ، کوتاهی کردن

اوراد (ادعیه) : دعا ها //

/ *خوان : سفره ، مرحله

حلب : شهری در سوریه /

*منصوب : نصب شده (منسوب : نسبت داده شده)

* معهود : عهد شده ، شناخته شده /

فاحش : آشکار ، واضح ، زشت /

*باسق : بلند

/مَفْخَر : آنچه موجب افتخار است

*صَفَوْتُ : برگزیده ، خالص

/تَتَمَّه : به جای مانده ، باقی مانده

*وسیم : دارای نشان پیامبری

/انَابَت : توبه ، بازگشت به سوی خدا

*اعراض : روی برگرداندن

تَضَرَّع : التماس ، زاری

*واصفان : ستاینندگان

/حَلِیه : زیور و زینت

*منسوب : نسبت داده شده

جَبَب : گریبان ، یقه

مستغرق : غرق شده

*قیاس : مقایسه

قُبَّه : عمارت گنبدی شکل

رواق : شراع ، سایبان ، پیشگاه خانه (ایوان طبقه دوم)

*طاسک : آویز زینتی

سمند : اسب زرد ، کرند

طَرَه : دست موی جلوی پیشانی

کهر : اسب سرخ یا قهوه ای تیره

درس دوم

*فتراک : ترک بند ، تسمه و دوال اسب

ترکش : تیردان

بزم : جشن ، مجلس شراب

دوال : لایه ، تکه ، پاره ، چرم ، پوست

تگاور : تندرو

آوردگاه : محل جنگ

برگستوان : لباس جنگی اسب

پشته : تپه

گز : نوعی درخت با چوب بسیار سخت

*رَزَّ : زهر ، سم مهلک (درخت انگور)/

درست : سالم ، زنده

*مَغَاک : گودال

لایه : التماس ، تضرع ، اظهار نیاز

*هور : خورشید (حور : مرد و زن زیبا)

/افر : شکوه ، شوکت ، شان (فره : فروغ تعالی بخش ایزدی)

سهی : کشیده

*ستور : چهارپا (سطور : نوشته شده ها)

درس سوم

استدعا : درخواست

سماجت : لجبازی

*عوالم : دنیاها

بذل توجه : اعتنا کردن

عدلیه : دادگستری

شیشک : گوسفند یک ساله

ربّ النّوع : الهه ، مظهر ، پروردگار نوع

*مُهمل : بیهوده ، بی معنی

*صناعت : صنعت و هنر

رعشه : لرزش و ترس

* محشور : هم دم

چاشتگاه : هنگام صبح

خبط : کج رفتن ، بی راه رفتن

شرع : سایبان ، خیمه

* متاع : کالا (مطاع : فرمانروا ، اطاعت شده)

جامه ها افگندند : بساط را پهن کردند ، بستر ها را فراهم کردند ، گستردنی ها را گسترده

* قماش : گروه ، دسته (پارچه نخی)

غرقه خواست شد : می خواست غرق شود

السّاعه : همین الان

* هَزهز : فریاد ، آشوب ، فتنه

عزیمت شکار می دارد : قصد شکار کردن دارد

* غریو : سروصدا

* صیانت : محافظت ، نگهداری

* سور : جشن ، شادی (ثور : گاو نر) (صور : صدا ، بوق)

انسق : روش ، راه ، شیوه ، ترتیب ، نمط

* اعیان : بزرگان

درس چهارم

* مقرون : همراه

طوبا : سعادت ، نام درختی در بهشت

* توقیع : امضاء ، فرمان

* با تحکم : با جدّیت و آمرانه

* سرسام : بی قراری

درس پنجم

* محجوب : پنهان

زُمخت : زشت ، ناهنجار ، درشت

* عارضه : اتفاق

* طاق : سقف خمیده و گنبدی شکل ، تک (تاق : درختچه کویری)

تاس : کاسه (طاس : کچل)

توز : پارچه ی نازک کتانی

سُقلمه : ضربه با آرنج برای هشدار

* مهمّات : کارهای مهم

* قراضه : فرسوده ، رنگ و رو رفته ، کهنه

رُقعت : نامه ی کوچک

توئون : تاوان ، جریمه

* غزو : جنگ

* به صرافت افتادن : کنایه از اندیشه و قصد انجام کاری را کردن

* ضیعت : زمین زراعی (ضیعتک : زمین زراعتی کوچک)

* ثنا : ستایش (سنا : نور و روشنایی)

* صِلَت : پاداش ، جایزه ، پاداش

* خواست : اراده کرد (خاست : بلند شد)

* وزر : گناه

عاجز : درمانده ، ناتوان

* عمید : بزرگ ، سردار ، سرور

انعام : نعمت دادن

* حطام : دانه ی جو ، مال اندک

درس ششم

بی شبهت : بی شک

* حَشم : خدمتکار ، چهارپا

درس هفتم

* سطوت : برگزیده ، صفوت ، مهابت ، وقار ، حشمت

گزاف : بیهوده

عبث : بی هوته ، بی حاصل

خصایل : خوی ها و منش ها

برات : حواله ، پیغام (تازه برات : رحمت خداوند)

* حشمت : بزرگی

درس هشتم

* تضریب : فتنه انگیزی ، دو به هم زنی

* صدیق : راستگو (صدیق : دوست) (صدّاق : مهریه)

* زعارت : بدخویی

بازو گشوده بود : کنایه از استقبال

در طبع وی مؤکد شده : در سرشت او تثبیت شده

* شیبه : آواز اسب

* آلم : درد (علم : پرچم)

نیلگون : نیلی رنگ ، کبود رنگ

وقیعت : بدگویی

/تأثر آمیز : دردناک ، رنج آور

جَبّه : لباس گشاد (لباس مردم عادی)

/دشنام : ناسزا فحش

دستار : عمامه

نافذ : گیرا ، جذاب

رَدّا : جامه ی پارچه ای گشاد

/اشاعه : ترویج ، گسترش

*حبری رنگ : کبود رنگ

مَسند : تکیه گاه ، مقام ، مرتبه

خَلَق گونه : کهنه ، ژنده

آخته : بیرون کشیده

درّاعه : بالاپوش ، لباس زاهدان

تأّنی : درنگ ، آهسته

موزه ی میکائیلی : نوعی کفش (مثل کالج)

جَرَس : درّای ، زنگ کاروان

* ستوران : چهارپایان (سطور : نوشته ها ، خط ها ، سطر

* رحیل : کوچ ، سفر

ها)

پا در رکاب : کنایه از آماده ی حرکت

بر خویشتن می ژکید : زیر لب از خشم غر می زد ، غرولند

راهوار : تندرو (رهبر) ، فراخ گام ، خوش راه

، غضب

اهریمن : شیطان

نیک از جای بشد : کاملاً عصبانی شد (از کوره در رفت)

هامون : دشت

*مشحون : پر شده ، انباشته ، مملو ، انباشته

فرض : واجب

* محاورات : گفت و گو

جولان : منطقه ی بین اردن و سوریه

*رسن : طناب ، ریسمان

به جولان راندن : تاخت و تاز کردن

عِنان : افسار

چاووش : پیشرو

* غدّار : بی وفا

وادی ایمن : بیابانی در جانب راست کوه طور که آنجا ندای
حق به موسی رسید

کلیم : لقب حضرت موسی ع

دیر یاسین : روستایی در فلسطین

درس نهم و دهم

* فارغ : آسوده (فارق : جدا کننده)

زاید الوصف : بسیار زیاد

صحاب : یاران (صحاب : ابر)

شقیقه : گیج گاه

اصرار : پا فشاری (اصرار : رازها)

محاسن : زیباییها ، در اینجا موهای صورت مردان

* حرب : جنگ

* صحابه : صحاب ، یار

رمق : توان ، باقی جان

نَسَقَ : روش ، شیوه ، نمط

* محمل : کجاوه که بر شتر بندند ، هودج

فرقت : دوری ، جدایی

کژخیم : بدرفتار ، کژ رفتار

* موهبت : بخشش

زنهار : امان ، آگاه باش ، مراقب باش /

* دهر : روزگار

راهب : عابد مسیحی

درس یازدهم

* سُخره : ریش خند ، بیگاری (صخره : سنگ)

قلیه : غذای گوشتی

* أَضْغاثِ احلام : خواب های پریشان

درس دوازدهم

فرقت : دوری ، جدایی

* تیمار : غم و اندوه ، تحمل رنج

خلیده : زخمی، زخم شده

عود : درختی با چوب خوش بو

ساج : درختی با چوب مرغوب

* نغز : خوش ، بدیع ، نیکو ، لطیف ، خوب (نقض :
شکستن)

سر به مهر : در اینجا یعنی اسرار عشق

درس سیزدهم

* مضیف : مهمان خانه (ضیافت : مهمانی)

* غالب : پیروز ، چیره (قالب : کالبد)

حلقه ی در شدن : کنایه از متوسل شدن

غمزه : اشاره با چشم و ابرو

غمّازه : اشاره کننده با چشم و ابرو

* غازه : سرخاب

ناقه : شتر ماده

جمّازه : شتر تندرو

حقّه زر : دست یافتن به گنج (ظرف نگهداری طلا)

خَمَش : ساکت (تخلص مولانا)

طرّه : دسته موی جلوی پیشانی

* عشوه : ناز و کرشمه

* عمارت : بنا ، ساختمان (امارت : سرزمین ، قبیله)

غزان : غزنویان ، نام یک قبیله

* نقصان : کوتاهی

عار: عیب ، ننگ

* اهمال : سستی ، فرو گزاری

درس چهاردهم

مُتَصَيِّد : شکارگاه

* فراغ : آسایش

* طاعنان : سرزنش کنندگان

نَزَه : خرم و باصفا ، خوش آب و هوا (نزهتگاه : تفرجگاه)

وقیعت : سرزنش ، بدگویی

* ریاحین : گیاهان خوش بو

سیرت : روش

جال : دام ، تله

مودّت : دوستی

مُطَوَّقَه : طوق دار ، دارای گردنبند ، پرنده ای با خط های

* ثِقَت : اعتماد ، اطمینان

سفید و سیاه

رغبت : تمایل

* طاعت : اطاعت

ورطه : گرداب

گُرازان : با ناز راه رفتن

مودّت : دوستی ، محبت

به تگ ایستاد : شروع به دویدن کرد

مطلق : آزاد ، رها شده

در پی ایشان ایستاد : شروع به تعقیب کرد

تک : عمق ، ژرفا ، دو

قفا : پشت سر

* عیان : معلوم

نظر او از ما منقطع گردد: نتواند ما را ببیند

منی کردن : غرور ورزیدن

خایب : نا امید ، بی بهره

زی : طرف (زی : لباس) (ذی : صاحب) (درزی : خیاط

(

* دَها : زیرکی ، هوشمندی

فراق : دوری (فراغ : آسایش)

تیمار : محافظت ، تحمل غم

بر حَسَبِ : طبق

درس پانزدهم

* زایل شدن : نابودی ، از بین رفتن

زه آب دیدگان بگشاد : کنایه از گریست

زوال : نابودی

التفات : توجه

* مهیب : ترسناک

أولی تر : بهتر است

خُلود : جاودانگی

تکفل کردن : برعهده گرفتن

غدیر : آبگیر

* مناصحت : پیروی

اوراد : جمع ورد ، دعاها

معونت : یاری ، همکاری

فراست : زیرکی

* مظاهرت : پشتیبانی

* فراغ : آسایش

سیادت : بزرگی

روضه : باغ ، بهشت

جمودت : خشکی

فیروزه فام : فیروزه رنگ

قیه : جیغ (در جشن)

* خطوات : گام ها (جمع خطوه)

* علق : خون بسته و لخته

مکاس کردن : چانه زدن

غمزه : عشوہ (اشاره با چشم و ابرو)

* صُرّه : کیسه

درس نوزدهم

* اهمال : سستی و فروگزاری

* قاش : برجستگی جلوی زین اسب (قاچ)

* امهال : مهلت دادن

کهر : اسب سرخ مایل به قهوه ای تیره

درس شانزدهم

* ثناگو : ستایش گر

کرنند : اسب بور

قامت فریاد بستن : کنایه از شروع به کاری کردن

* مواهب : بخشش ها

گرده : کُلیه (گرده : قرص نان)

* تذرو : قرقاول (نام پرندۀ)

* جُنحه : گناه ، بزه

قهر : غلبه ، خشم ، چیرگی

شبدر دوجین : شبدری که دوبار پس از روییدن چیده شده باشد

دوباره پلک دلم می پرد : کنایه از بی قراری ، اضطراب (

ابرش : اسب خال دار

اشاره به باور عامیانه آمدن مهمان)

بساط : سفره

تذرو کشته : استعاره از اسلام

بلوط : نام درختی با گل های زرد

درس هفدهم

هزار : بلبل ، عندلیب

مخاصمت : نزاع و دشمنی

اعانت : یاری ، کمک

* جولاهه : بافنده و ریسنده ، عنکبوت ، نسّاج

* مصاحبت : دوستی

امیر را خاطر به آن شد : پادشاه به آن فکر افتاد

به زاد بیشتر : سنش بیشتر باشد

درس هجدهم

اراضی : زمین ها

رباط : کاروان سرا

* عبوس : اخمو

عروسی که در عقد بسی داماد است : کنایه از نهایت بی وفایی

* حدقه : مردمک چشم

درس بیستم

گز : واحد طول معادل 104 سانتیمتر معادل ، ذرع

فرقدان : دو ستاره ، دب اکبر

رمه : گلّه

مضیق : تنگنا ، کار سخت و دشوار

عین الیقین : از دل وجان ، بدون تردید

الطاف : مهربانی ها

عیان : آشکار

الوهیّت : خدایی

اولی الابصار : دانایان

ربوبیّت : مالکانه

/ بزم : مجلس شراب

تعبيه کردن : ساختن

مطرب : نوازنده

استحقاق : سزاواری

*مُغ : موبد (روحانی) زردشتی

* تفرّس : دریافت چیزی با نشانه

* زَنّار : کمربندی که زرتشتیان یا مسیحیان بر کمر می بستند تا از مسلمانان شناخته شوند (شال)

* اعرورانه : یک چشم (نگریستن اعرورانه در این درس یعنی فقط بعد جسمانی انسان را دید)

مغ : موبد زرتشتی

قالب : کالبد ، جسم

درس بیست و یکم

* چارق : کفش چرمی (چارقد : رو سری سه گوش)

* نمط : روش ، طریقه

ژاژ : بیهوده (گیاهی بی مزّه و بیهوده ، مثل آدامس)

*تفت : گرم ، سوزان ، با حرارت

عتاب : سرزنش

پاتابه : نواری که به ساق پا می پیچند

اصطلاح : شیوه ، صلح ، سازش

درس بیست و دوم

امانت : مسوّلیت (در معنای عرفانی عشق)

* سَفَت : دوش ، کتف

وسایط گوناگون در هر مقام بر کار کرد : در ساختن هر چیز از واسطه و وسیله ای استفاده کرد.

اِنِّی خَالِقٌ بَشَرًا مِنْ طِینٍ :من بشری از گل می آفرینم

* قُرب : نزدیکی

* طوع : اطاعت کردن ، فرمان بردن

قبضه : یک مشت از هر چیز

واژه نامه پیش

درس اول

نغیر: فریاد و زاری به آواز بلند - نوعی ساز بادی (لغت- نامه ی دهخدا)

شرحہ شرحہ: پاره پاره (شرحہ: پاره‌ای گوشت که از

درازا بریده شده باشد) (واژه‌نامه‌ی کتاب درسی)

* ظن: گمان - تصوّر (هم‌خانواده ← مظنون - ظنین)

* اسرار: رازها (مفرد ← سرّ)

* مستور: پوشیده (هم‌خانواده ← استتار - ستر - مُستتر)

دستور: اجازه (معنی‌های دیگر ← راهنما - وزیر)

بانگ: فریاد - صدا

پرده: پرده‌ی اول: نوا، پرده‌ی موسیقی (آهنگ) / پرده‌ی

دوم: حجاب - راز

تَریاق: پادزهر (متضاد زهر - شَرنگ - سم)

حدیث: سخن (جمع مکسر آن ← احادیث)

* مَحَرَم: رازدار

هوش: عشق الهی

بی‌هوش: عاشق مست (کسی که به جهان مادی توجّه‌ی

ندارد.)

روزها بی‌گاه شد: روزها گذشت (روز به شب رسید)

سیر: سیراب

درس دوم - قسمت اول

مَلِک: خدا - پادشاه (جمع آن « ملوک ») (مَلِک: فرشته، جمع آن ملائک) (مَلِک: سرزمین، جمع آن - اَمَلاک)
ذکر: یاد (جمع مکسر آن - اذکار)
عظیم: بزرگ
نماینده: عمل کننده - رساننده - نشان دهنده (از مصدر « نمودن »)

ثنا: ستایش (واژه‌ی هم‌آوا (متشابه) « سنا » به معنی « نور و روشنائی »)

شبه: مثل و مانند (جمع آن - اشباه) (واژه‌ی هم‌آوا - « اشباح » به معنی: « سایه‌ها » که شکل مفرد آن « شیخ » است)

وهم: خیال (جمع آن - اوهام) (هم‌خانواده‌ها - موهوم - توهم)

عزّ: عزیز بودن

سرور: شادمانی (هم‌خانواده - سرور - مسرت)

جود: بخشش

جزا: پاداش

درس دوم - قسمت دوم

آزمند: حریص (هم‌خانواده - آز: حرص و طمع)

صولت: حمله - شدّت

مناعت: عزّت نفس

فطرت: سرشت (مناعت فطرت: عزّت نفس ذاتی)

خفت: خواری (هم‌خانواده - استخفاف: خوار شمردن، سبک‌داشتن، خفیف دانستن)

مذلت: خواری (هم‌خانواده - ذلت - ذلیل - ذلالت)

دنائت: پستی - فرومایگی (هم‌خانواده - دنی)

عفاف: پاکدامنی (هم‌خانواده - عفت، عفت)

حمیت: غیرت

عصیبت: طرفداری

تعدی: تجاوز

ضلال: گمراهی (هم‌خانواده - ضلالت - ضالّه) / (هم - آوا - ضلال: سایبان)

بیغوله: ویرانه

* مَلاهی: آلات فساد (شکل مفرد - ملهی)

* مناهی: گناهان - نهی شده‌ها (شکل مفرد - منهی)

بی‌پروا: نترس

* طاعت: بندگی - فرمان‌بردن - عبادت

نخوت: غرور - خودخواهی

* مظالم: جای دادخواهی (شکل مفرد - مظلّمه)

مجلسی بوده که مردم در گذشته شکایات خود را در آن‌جا مطرح می‌کرده‌اند.

* وابگذارم: رها کنم

* مضایقت: دریغ

اکتفا کردن: قناعت کردن

تمنّا داشتن: آرزو کردن - درخواست کردن

* تیه: زمین و بیابانی که مردم در آن گم شوند - بیابان

* ازل: زمان بی‌آغاز

کتم: نهان‌گاه

درس سوم

* اساطیر: افسانه‌ها و داستان‌های خدایان و پهلوانان ملل

قدیم (شکل مفرد آن - اسطوره)

* تأمل کرده‌اند: اندیشیده‌اند

* قرایح: ذوق‌ها - طبع‌ها (شکل مفرد - قریحه)

* طرد: دور کردن

گوژپشت: خمیده

مراخواند باید جهان‌آفرین: باید مرا خدای جهان نامید

منی: تکبر و خودبینی (من + ی - مشتق)

فرّ: {فرّه: خره}: فروغی ایزدی است که به دل هر که

بتابد، از همگان برتری می‌یابد و از برتری همین فروغ

است که شخص به پادشاهی می‌رسد و در کمالات نفسانی

و روحانی کامل می‌شود. (کتاب درسی)

خسرو: پادشاه

* معرّب: عربی شده

* در واقع به واژه عربی می‌گویند که اصل آنها فارسی است

مانند: «خندق» که عربی است و اصل آن «کنده» فارسی

است.

مرداس: پدر ضحاک

* خوالیگر: آشپز - خورش‌گر

* کهتران: بندگان - زیردستان (شکل متضاد آن

←مهتران)

* خبیث: پلید - ناپاک

آبزن: حوض کوچک

گزند: بدی - غصه - آسیب و رنج

لَجَه: میانه‌ی دریا - عمیق‌ترین جای دریا

قصد او می‌کنند: قصد کشتن او را دارند

گرز: نوعی وسیله‌ی جنگی قدیمی مشابه چوب دستی

آبتین: نام پدر فریدون

بالید: رشد کرد

* فرعون مآبانه: حالات و حرکاتی شبیه به فرعون

داشتن

* مهابت: بیم و ترس - بزرگی و شکوه

یکایک: ناگهان

خواندند: احضار کردند

* مهتر: آقا - سرور - پادشاه (منظور ضحاک است.)

دژم: خشمگین

شمارگرفتن: حساب پس دادن

قهر: خشم - غلبه (هم خانواده←مقهور: شکست‌خورده)

هم‌آواز: موافق - هم‌صدا

* محضر: استشهادنامه - متنی که صحاک برای تبرئه‌ی

خود به امضای بزرگان حکومت رسانده بود.

سبک: سریع - فوراً

پایمردان دیو: دستیاران حکومت - توجیه‌کنندگان

حکومت بیداد (پایمرد: یاری‌کننده)

بسپرد: لگدمال کرد (از مصدر: سپردن)

داد: عدالت - حق (واژه‌ی متضاد ← ظلم)

درای: پتک (معنی دیگر← زنگ کاروان)(کتاب درسی)

* آهرمن: اهریمن - شیطان

ناسزاوار: ناشایست

پدید آمد: آشکار شد - مشخص شد

رفت پیش اندرون: به پیش رفت (جلو رفت)

* داد و دهش: عطا و بخشش («دهش» از مصدر

«دادن» به معنی بخشیدن)

تیر خدنگ: تیری که از چوب درخت خدنگ سازند

کامیاب: موفق

* خطیر: بزرگ - ارزشمند

درس چهارم - قسمت اول

به بند اندر آوردن: گرفتار کردن (کنایه)

کرانه ناپدید: بی‌انتها

کرانه: ساحل

هوشمند: انسان عاقل (کسی که عاشق نیست)

* توسنی: سرکشی - عصیان (صفت اسب)

کمند: ریسمانی که هنگام جنگ به گردن دشمن انداخته

و می‌کشند، در اصل یک وسیله‌ی جنگی به حساب می‌

آید.

درس چهارم - قسمت دوم

* رضی‌الله عنه: خدا از او راضی باشد

* عنان: افسار - دهنه

* زندیق: مُلحد - بی‌دین - دهری - کافر (کتاب درسی)

غیرت: حمیت - ناموس‌پرستی - حمیت محب است بر

طلب قطع تعلق نظر محبوب از غیر یا تعلق غیر از محبوب

(کتاب درسی)

* مَحَن: بلاها - اندوه‌ها (شکل مفرد آن ← محنت)

* خانقاه: جایی که درویشان عبادت کنند

* درزه: بسته (نامه)

* زَکّی: طاهر - پاک (هم‌خانواده← تزکیه، مزّکی)

شیخ‌الحرمین: شیخ دو حَرَم (مکه و مدینه)

* القاب: لقب‌ها

من این همه نیستم: من شایسته‌ی این همه لطف و لقب

نیستم (آزاده هستم)

* خصومت انگیزختن: دشمنی کردن

درس پنجم

دار ملک: پایتخت - سرزمین

خرامی: راه پیدا کنی - بروی

ریش: زخمی

پیش داشتن: تقدیم کردن - عرضه کردن

فراچنگ آوردن: به چنگ آوردن - تصاحب

درخور: درخورنده - شایسته

* طبع: سرشت - وجود

بگذار: دور کن

خام: بیهوده - نسنجیده

* صواب: کار درست و نیک (واژه متشابه ← ثواب :
پاداش)

دخمه: اتاق زیرزمینی - قبر - گور

* مهیب: ترسناک

سیاهکاری: بدبختی - ظلم

* حُضیف: نشیب - پستی

سنگلاخ: جایی که پر از سنگ باشد

* رمق: باقیمانده‌ی جان - نفس آخرین - تاب و توان -

زور

چندشناک: عذاب آور - حالت ناخوشایندی که اعصاب
انسان را آشفته کند.

* تهدید: ترساندن (واژه‌ی هم‌آوا ← تحدید: حد و مرز
قائل شدن)

* سُخره: تمسخر - ریشخند

* موَحش: وحشتناک - ترسناک

کارزار: جنگ

* تالیان: تلاوت کنندگان

سحرکوشان: عبادت کنندگان در شب

* طومار: نامه - کتاب

* تهجّد: شب بیداری - شب زنده‌داری

درس دهم

آزنگ: چین و شکنی که به واسطه‌ی خشم به چهره و
ابرو و پیشانی افتد.

خدنگ: نام درختی است که چوب آن بسیار محکم
است. (تیر خدنگ: تیر محکم)

* طرد: دور کردن - راندن (هم‌خانواده ← مطرود: رانده
شده)

قلماسنگ: قلاب سنگ، فلاخن، آلتی که با آن سنگ
اندازند

شرنگ: زهر

یک‌رنگ: صمیمی و صادق (کنایه)

خوف: ترس

درنگ: تأخیر (واژه‌ی متضاد عجله)

پِدِری: پاره کنی - بشکافی (از مصدر « دریدن »)

زنگ: چرک سبز رنگی که بر روی آینه می‌افتد.

* فاسق: گناهکار

* بی‌عصمت: ناپاک - آلوده به گناه

ننگ: آبرو - نام (بی‌ننگ: بی‌آبرو)

درس ششم

بی‌خبر: بی‌هوش

* عیوق: نام ستاره‌ای است سرخ رنگ و روشن در کنار
راست کهکشان که پس از ثریا طلوع می‌کند و پیش از آن
غروب می‌کند. مظهر دوری، روشنائی و بلندی

بر شدم: بالا رفتم

* سمع: گوش - شنوایی - شنیدن

* بصر: چشم - بینایی - دیدن

مجموع: خاطر جمع و آسوده

* اکسیر: جوهری که ماهیت اجسام را تغییر دهد و
کامل‌تر سازد - هر چیز مفید و کمیاب

درس هفتم

مهلت : فرصت

* صبوح : شراب صبحگاهی

اختیار عمر : برگزیده عمر (منظور جوانی)

خیل : انبوه - اسب

درس هشتم

نکو: زیبا

* حوری: در عربی جمع «احور و حورا» به معنی «مرد و
زن سیاه چشم» است.

* قصور: کوتاهی کردن - گناه - عیب

ناوک: نوعی تیر کوچک که آن را در غلاف آهنین گذارند
و با کمان پرتاب کنند تا دورتر رود.

ناوک انداز: کشنده

شکر خنده: خنده‌ی زیبا و شیرین (حس آمیزی)

نام کردن: نام نهادن

درس نهم

رعب آور: ترسناک

* فغان: آه و ناله

کوخ: خانه‌ای که از نی و علف ساخته شود.

باده: شراب

بنگ: حشیش (ماده‌ی مخدر)

نارنگ: نارنج

* از قضا: اتفاقاً

آرنگ: آرنج

آهنگ: قصد (آهنگ نمودن: تصمیم گرفتن)

درس یازدهم – قسمت اول

* عذار: چهره

پرده فکن: خودت را نشان بده (کنایه)

درس یازدهم – قسمت دوم

کیش: دین – مذهب

جرگه: گروه زمره

افگار: زخمی – خسته

حلاج: از عارفان مشهور (منصور حلاج)

نبازند: نمی‌پردازند – توجهی نمی‌کنند

* مهین: بزرگ‌ترین

سپهر: آسمان

گلشن: گلستان

* هامون: دشت و صحرا

بارگه: چادر شاهانه – سراپرده (بارگاه)

نگارش دادن: آرایش کردن

گلبن: بوته‌ی گل

بام: بامداد – صبحگاه

* هزار: بلبل – عندلیب

* نغز: شیرین – زیبا

بزم: مجلس عیش و شراب

باده: شراب

افسون: جادو – فریب (افسونگر ← جادوگر)

افسانه: سخن نادرست و دروغ

درس دوازدهم

* خواری: حقارت – بدبختی

آیو: آید

فراخی: گسترده‌ی

تنگ آیو: برای تو کوچک شود.

فغان: دریغ – آه (کلمه‌ی تأسف) این واژه یک جمله هم

به حساب می‌آید چون « شبه جمله » است.

* طریق: راه

درس سیزدهم

* قدس الله روحه العزیز: خداوند روح گرامی او را پاک

گرداند

خواجه‌وار: مغرور (مانند خواجه‌ها، خواجه یعنی آقا)

پای بگرد کرده: چهار زانو

خلق: شوخی

خدایت در بهشت گنادر: جمله دعایی (دعا کنم خدا تو

را به بهشت بفرستد)

لنگ و لوک: کسی که دست و پایش معیوب باشد

دروغ: دوزخ – جهنم

جمشید: نام یکی از پادشاهان ایرانی که به دست ضحاک

کشته شد.

با خویش رسید: به خود آمد – متوجه اشتباه خود شد

ترک: اشتباه – گناه

* تصدیق کرد: راست گو شمرد – به راستی شیخ اقرار

کرد * استغفار: طلب بخشش

بازو به هم: با او – همراه او (کتاب درسی)

* فارغ: آسوده – بی‌خیال

* متأثر: ناراحت

* چغز: قورباغه (کتاب درسی)

* صعوه: پرنده‌ای کوچک به اندازه‌ی گنجشک (کتاب

درسی)

* زغن: کلاغ

بنی اسرائیل: اولاد حضرت یعقوب (ع)

* فسق: بیرون آمدن از راه خدا – ستم کردن – گناه

فجور: گناه‌کار (فسق و فجور با یکدیگر به معنی: کار بد

گناه)

* غره: مغرور – متکبر

دستار: عمامه – شال سر – سربند

* طاعت: بندگی – فرمان‌برداری

درس چهاردهم

متمکن: دارا و ثروتمند

که فردا قلم نیت بر بی زبان : روز قیامت بی زبان از نظر
گفتار ، بازخواست نمی شود

ده مرده گوی : کسی که به اندازه ده نفر سخن بگوید

شهربند : زندانی ، محبوس

درس شانزدهم

اهل صورت : متشرعان ، کسانی که در ظاهر شریعت
مانده اند و به عمق آن دست پیدا نکرده اند

حلاج : پنبه زن ، نساج

باب الطاق : محله ای در بغداد

بلاغت : چیره زبانی ، زبان آوری ، بلیغ شدن ، رسایی
کلام

بی قیاس : بی شمار ، بی اندازه

تارک : قلعه ، نوک ، فرق سر

تصانیف : جمع تصنیف ، نوشته ها

خرقه : در لغت به معنی جامه ضخیم و چند تکه که اهل
تصوف می پوشند

خرقه پوش : اهل تصوف

درآغه : جامه ی دراز که مرد و زن از رو بپوشند ، جبهه ،
بالا پوش ، لباس زاهدان

ریاضت : تحمل رنج و تعب برای تهذیب نفس

زی : لباس و پوشش هر صنف

صحبت : هم نشینی ، مصاحبت

صدیق : راستگو

صفدر : دلیر ، صف شکن

غرایب : جمع غریبه ، نادر ها ، نو ها ، عجایب ، شگفت
ها

فراست : دریافتن باطن چیزی به وسیله نگریستن به
ظاهر آن ، ادراک ، زیرکی

کبوده: نام دهی است.

تحفه: هدیه (شکل جمع ← تُحَف)

* بی شائبه: بدون شک و تردی

مشیت: اراده و خواست (معمولاً به تنهایی معنی خواست
الهی هم می دهد)

بخل: امساک کردن - مال دوستی - بخیلی کردن -

خسیس بودن

* نقل: داستان - حکایت - بازگویی سخنی از قول کسی
اندرز: پند - نصیحت

شاب: جوان (هم معنی ← برنا)، (هم خانواده

شباب)، (متضاد ← پیری)

* هیبت: شکوه

* تشرع: دین و شریعت - ظاهر دین

دست گیر: یاری کننده (کنایه)

* سحر: جادوگر - سحر کننده

* عصاره: آب و چکیده ی هر چیز (هم خانواده ← عصیر)

سراچه: خانه ی کوچک

* آماس: تورم - برآمدگی

* قوز کردن: از سرما یاغیره خود را خمیده ساختن

لگه دویدن: نوعی دویدن همراه با بالا و پایین شدن از

روی خوشحالی - کاری بین دویدن و راه رفتن

پالیز: بوستان گل و گیاه

* شیرآغوز: اولین شیر زایمان کننده (انسان یا حیوان)

که درصد چربی و مواد غذایی آن بسیار زیاد است.

* استسقا: مرض آب خوری (امروز به آن دیابت می -

گویند)

درس پانزدهم

ژاژ: بوته ی گیاهی به غایت بی مزه که هر چه شتر آن را
می جود نرم نمی شود

خاییدن: به دندان نرم کردن ، جویدن ، مضغ

ناساخته: نسنجیده

نینداخته: اندازه نکرده

پای در دامن آری: گوشه گیری

فصاحت : درستی و شیوایی ، سخن روان با استفاده از

ترکیبات خوش آهنگ و رایج

قبا : لباس مردم عادی

قتیل : در این درس به معنی کشته شده می باشد

کرامت : بزرگواری ها ، امور خارق العاده ، کرم ، بخشش

لهب : شعله آتش ، زبانه آتش

متغیر شد : دگرگون شد ، ناراحت شد

مجاور بودن : اعتکاف و گوشه نشینی اختیار کردن

مرقع : لباس چند تکه ، خرقه ، پشمینه

مُقِرّ : اقرار کننده ، تایید کننده ، معترف

مہجور : دور افتاده ، متروک

نظر : نگریستن ، مورد توجه بودن چیزی

وارهان : خلاص کن

والی : حاکم شهر ، استاندار

وقت : واردی است بر دل سالک از خداوند که او را از

گذشته و آینده غافل می کند

ہمت : توجه طالب با تمام قوای روحانی خود به جانب

حق برای حصول کمال

درس ہفدهم

حد : مجازات شرعی

خمار : باده فروش

داروغہ : نگهبان

محتسب : مامور نظارت بر اجرای احکام

درس ہجدهم

بط : مرغابی

چوک : شباويز ، مرغ حق ، مرغی مانند جغد که خود را

از دخت آویزان می کند و فریاد می زند

صور : جمع صورت ، شکل ها

غالیہ : مادّہ ای خوش بو و مرکّب از مواد دیگر مثل

مشک و عنبر و کافور (به رنگ سیاه)

قمری : پرندہ ایاز راستہ کبوتران ، یاکریم

کافور : مادّہ ای خوش بو و سفید رنگ

گلبن : بوته گل سرخ

گنج فریدون : نام نوایی در موسیقی و گنجی منسوب به

فریدون

مشک : مادہ ای خوش بو و سیاه رنگ که از آہو گرفته

می شود

نحل : زنبور عسل

وجد : واردی است کہ از حق تعالی بر دل تغییر دهد و

حالاتی مثل حزن و شادی به ہمراہ آورد

درس نوزدهم

آوند : معلق

اختر سعد : ستاره مشتری (سعد اکبر)

آرغند : خشمگین ، قہر آلود ، دلیر ، شجاع ، شرزہ ، ژیان

، دژم

اورند : اورنگ ، تخت ، شان و شکوہ

پس افکند : میراث ، پس افکنده ، پس افت

سفلہ : پست ، فرو مایہ

سیم : نقرہ

شرزہ : خشمگین، قہر آلود ، ژیان ، دژم

شیر سپہر : آفتاب (خورشید)

ضما د کردن : بستن چیزی بر زخم ، مرہم نهادن

فسردہ : یخ زدہ ، منجمد

کافور : مادّہ ای معطرّ کہ از ریحان و بابونہ و چند نوع

گیاه دیگر تہیہ می شود

درس بیست و یکم / بیست و دوم

گردون : فلک ، آسمان

نحس : نامبارک ، بد اختر ، شوم

آخته : آهیخته ، بیرون کشیده ف عریان

وزو : کوهی آتشفشانی در جنوب ایتالیا

آماج : هدف ، نشانه

هتّاکی : بی حرمتی ، آبروریزی ، پرده دری

آهنگ : قصد

درس بیستم

پشتواره : کوله بار

اهورایی: منسوب به اهورا

خلخال : پای آورنجن

تاق : درختچه کویری

زبونی : خواری ، فرو مایگی

رَبّ النَّوع : الهه و پروردگار و خدای هر چیز

فوج : سپاه ، گروه ، دسته ، زمره ، جرگه

ستر : پوشش ، پوشیدگی

معرکه : رزمگاه ، میدان جنگ

سَموم : باد گرم و مهلك

نكوشیدند : نجنگیدند

سُموم : سم ها

مرد غامدی : سفیان ، پسر عوف

بادید: باشید

سواد : سیاهی ، سیاهی هایی که از اطراف و حومه شهر

به نظر می رسد

درس بیست و سوم

عاصی : نافرمان ، طغیان گر ، سرکش

آبله : تاول ، ورم کردن سطح پوست

عَبوس : گرفته ، درهم ، ترش رو ، اخمو

تراویدن : چکیدن ، تراوش کردن ،

قاصدک : گل قاصد

شب تاب : آنچه در شب بدرخشد

ماوراءالطبیعه : مجردات غیر مادی، متعلق به جهان

فراسوی ماده

درس بیست و چهارم

مَصابیح : چراغ ها

تگ : ته ، عمق ، قعر

مقدّر : تقدیر شده ، از پیش رقم زده

رجز: شعری که در جنگ برای خودستایی می خوانند

نُزّهتگه : تفرّجگاه

سجستانی : سیستانی ، اهل سیستان ، سگری

نشئه : سرخوشی ، سر مستی

سورت : تندى ، تیزی ، شدّت اثر

هول : ترس ، ترسناک

ضجّه : بانگ و فریاد ، ناله ، غوغا ، شیون

تنجیم : ستاره شناسی

عرصه : میدان

دارالطّباعه : چاپخانه

عیار : سنگ محک ، ابزار سنجش

فلاحیت : شیمی

غدر : خیانت ، حيله ، فریب

کاری : کشنده ، موثر

تعلیمی : عصای سبکی که به دست گیرند

منتشا : عصای مخصوص درویشان

جَلّی : آشکار ، روشن

ناوَرَد : نبرد ، جنگ ، مبارزه

چاروادر : چهار پا دار ، کسی که با حیوانات بارکش کار می کند

نایژه : لوله

چلانندن : فشار دادن ، عصاره کردن

هَریوه : منسوب به هرات ، اهل هرات ، هراتی ،

حاصل سن زده : محصول آفت زده ،

همگنان : جمع همگن ، گروه ، جماعت حاضر

حقّه : ظرف کوچکی که در آن جواهر یا اشیای دیگری بگذارند

یال : موی گردن اسب

درس بیست و پنجم

پرده : تابلوی نقاشی

درک : دریچه ، درب کوچک

زهرة: جرات

دشت : دست لاف ، پیش مزد ، فروش اوّل هر کاسب

طیف : نور

رجحان : برتری

عقده: گره ، مشکل روحی روانی

رَسا : رسنده ، شیوا

قدقامت : برخاستن برای ادامه نماز

ژنده : کهنه ، فرسوده

ولی : سرپرست ، امّا

ستبر : درشت و ضخیم ، یُغور

درس بیست و ششم

ابهت : شکوه ، جلال ، هیبت

سِن : صحنه نمایش

سو : دید ، توان بینایی

اثاث : اسباب و وسایل منزل

شامورتی : اصطلاح حقّه بازی ، عملیات متحیر العقول

اردنگی : لگدی که با پشت پا یا سر زانو به کسی بزنند

صولت : هیبت

أرسی : نوعی در قدیمی که عمودی باز و بسته شود

طنین : آواز ، صدای ناراحت کننده که در گوش بر اثر التهاب به وجود می آید

اشباح : جمع شبح است

افراط : زیاده روی

عَلَم : بیرق ، لوا ، درفش ، پرچم

اهتمام : سعی و کوشش

غرس کردن : کاشتن نهال

بور شدن : شرمنده شدن

فرام : فریم ، قاب عینک

ترنّم : آواز نیکو ، نغمه ، سرود

فرز : چالاک ، سریع

تعرض کرد : پرخاش کرد

قلا کردن : کلک زدن ، کمین کردن

قوَال : بازیگر نمایش های دوره گردی

قهر : عذاب ، چیره شدن ، خشم ، غضب

لاتی : فقیری ، نداری ، بی چیزی

مُعمر : سال خورده ، پیر

مقهور : مغلوب ، شکست خورده

مهمل : بیهوده ، پوچ

نواهی : نهی شده ها

هفت صندوقی : گروه نمایشی دوره گردان که وسایل

خود را درون هفت صندوق می گذاشتند

درس بیست و هفتم

جلی : آشکار ، روشن

صولت : هیبت

مُعمر : سال خورده

ارادتمند شما: سیاوش پازوکی